

בעניין:

צחי אבו ת.ז. 038382651

ע"י ב"כ עוה"ד אלעד איזנברג ו/או שני סדוף-פרל
ו/או אנה טרכטנברג
ממשרד אורלנסקי, איזנברג, מוזסון ושות', עורכי-דין
מדרך ששת הימים 30 (מגדל צ'מפיון),
בני ברק, 5120261
טל': 03-7323888 ; פקס: 03-7323887 ;

התובע

-נגד-

1. עיתון "דה-מרקר" באמצעות הוצאת עיתון הארץ בע"מ
2. עמוס שוקן
3. אבי בר-אלי
4. ענת ג'ורגי
5. שוקי שדה
6. גור מגידו
7. הדס שיזף
8. הוצאת עיתון הארץ בע"מ ח.פ. 510015449
9. אלוף בן
10. חיים לוינסון

ע"י ב"כ עוה"ד טל ליבליך ו/או תהילה קיסרמן
ממשרד עו"ד ליבליך מזור גליק
רח' נמל תל אביב 40, 61002
טל': 03-5442370 ; פקס': 03-5442375

הנתבעים

כתב תשובה

התובע, מר צחי אבו, מתכבד להגיש לבית המשפט הנכבד כתב תשובה לכתב ההגנה של הנתבעים.

I. כללי

1. כל הטענות ו/או העובדות שבכתב ההגנה מוכחות על-ידי התובע אלא אם כן הודה בהן במפורש.
2. מבלי לגרוע מכלליות ההכחשה שבסעיף 1 דלעיל, התובע מתכבד להשיב למספר טענות ו/או עובדות המפורטות בכתב ההגנה. טענה ו/או עובדה שהתובע לא השיב לה בכתב תשובה זה, תיחשב כמוכחשת ואין באי מתן התשובה משום הודאה בה.
3. כל הטענות שבכתב תשובה זה נטענות במצטבר או לחילופין, לפי הדבק הדברים והקשרם.
4. בית המשפט הנכבד מתבקש להתייחס לאמור בכתב תשובה זה כמקשה אחת יחד עם התובענה.
5. כל ההדגשות בתשובה זו אינן במקור, אלא אם כן צוין אחרת.
6. מטעמי נוחות, ההגדרות בכתב תשובה זה הינן אותן ההגדרות כפי שמופיעות בכתב התביעה.

II. תשובת התובע

א. התייחסות ל"פתח דבר" בכתב ההגנה או, במילים אחרות, דומה כי לנתבעים נתהפכו היוצרות

7. הנתבעים מנסים, במסגרת כתב ההגנה, להציג תמונה מעוותת של המציאות. לשיטתם של הנתבעים, התובע, עורך דין ואיש עסקים נורמטיבי, הוא המנסה להלך אימים על העיתון ולהשתיקו באמצעות "אלימות משפטית", כשהיוצרות הן הפוכות לחלוטין.

8. על כן, התובע יבקש לשים דברים על דיוקם ולהזכיר כי הנתבעים ומי מטעמם הם אלה אשר איימו וניסו לסחוט את התובע, בין השאר בהתבסס על מסמכים מפוברקים. הנתבעים הינם אלו אשר מנהלים מסע רדיפה כנגד התובע לאחר שסימנו מטרה על ראשו, מסע רדיפה משולל כל רסן וביקורת עצמית מינימלית. הנתבעים הם אלה שנקמו בתובע בשורה של "תחקירים" על כך שלא שיתף איתם פעולה. ועל זה נאמר "הפוסל במומו פוסל".

9. "הפטריוטיות היא מפלטו האחרון של הנבל" אמר המסאי סמיואל ג'ונסון בשנת 1775. היום השתנו נתונייה של המשוואה הזו, אבל העיקרון נכון: כלי תקשורת חזק, אולי החזק ביותר בישראל בתחום הסיקור הכלכלי והמשפטי, מנהל מסע הכפשות ונקמה כנגד איש עסקים גדול, מתוך הבנה ברורה שיש בכך לפחות סיכוי טוב שהדבר יפגע משמעותית בעסקיו, וכאשר בא היום לתת דין וחשבון, הוא רץ להסתתר תחת סינר בית המשפט בטענה של תביעת השתקה.

10. עיתון גדול כותב דברים רעים על איש עסקים גדול. ברור מאליו ומראש שהתביעה שתבוא בעקבות הפרסום תהיה תביעה גדולה. לא השתקה, פיצוי.

11. נרחיב: אין בסיס אמיתי לטענה, כי הגשת התביעה דן הינה מהלך מלאכותי שכל מטרתו השתקת הנתבעים. הנתבע הינו אכן איש עסקים מוביל ואמיד אולם מנגד הנתבעים נמנים על קבוצת תקשורת מהחזקות בישראל, הנתמכים במקרה זה גם על-ידי כלי תקשורת זרים רבי עוצמה, כמפורט בכתב התביעה; וקבוצת תקשורת עוצמתית זו הפעילה את מלוא עוצם ידה כלפי התובע, בשורה של פרסומים רחבי היקף, לרבות כתבות שער הנושאות בגאון את תמונתו של התובע ומכפישות אותו, וזאת במשך תקופה קצרה יחסית של מספר חודשים. זאת ועוד; המדובר בתביעה מוצקה ולראייה, התיקון שביצעו הנתבעים באחד מפרסומיהם המרכזיים בעקבות הגשת התביעה, כפי שיפורט להלן.

ובכל הנוגע לסכום התביעה, אזי לאור היקף הפרסומים, חומרתם, עילות התביעה שאינן מתמצות בחוק איסור לשון הרע ופוטנציאל הנזק של הפרסומים למוניטין של איש עסקים בסדר הגודל של התובע – אין לראות בו חריג בנסיבות המקרה דנן.

על כן, ניסיון השתקה אין כאן – יש כאן התמודדות בין יריבים באותה קטגוריית משקל (בהשאלה מענף האגרוף), כשהסכומים המונחים על הכף הינם גבוהים משני הצדדים.

12. לא זו אף זו: המצג לפיו הנתבעים חשים מאוימים מהתובע הינו מצג שווא מיתמם ממש; הגע בעצמך, אם הנתבעים היו חשים מאוימים, האם היו ממשיכים לפרסם פרסומים מכפישים בעניינו של התובע גם אחרי הגשת התביעה, כפי שעשו?

13. ובהמשך ישיר לאמור נתייחס לנספח א' לכתב ההגנה, החלטת כב' השופט פרסקי מיום 26.8.2020, המתייחסת לבקשה שהגיש התובע לפי פקודת בזיון בית המשפט.

14. עסקינן בהחלטה המתייחסת לסדרת פרסומים נוספת של הנתבעים בעניינו של התובע, שאינה נשוא כתב התביעה דנן, אלא עניינה הליך בוררות המתנהל בינו לבין שותף לשעבר, בפני הבורר עו"ד עמית פינס.
15. הנתבעים מציגים החלטה זו בנסיון להמחיש התנהלות משפטית כוחנית כביכול מצד התובע, אולם ההיפך הוא הנכון: כל שביקש התובע באותו עניין הוא למנוע פרסומים לגבי הליך בוררות המתנהל מזה שנים תחת הסכמה של הצדדים, כי יתנהל בסודיות (כמקובל בהליכי בוררות) ועומד טרם הכרעה. זהו מהלך לגיטימי, במיוחד לאור העובדה כי לצד השני בבוררות, המשתף לכאורה פעילות עם הנתבעים, יש אינטרס ברור לשבש את המשכו התקין של הליך הבוררות.
16. ומן הצד השני – הנתבעים, ששמו להם למטרה לחסל את שמו הטוב של התובע, אינם בוחלים באמצעים ואינם בוחלים בפרסומים מכפישים ושקריים, גם אם תוצאתם פגיעה בהליך שיפוטי (הליך הבוררות).
17. הסיבה היחידה לכך, שעדיין לא ננקטו הליכים בגין פרסומי לשון הרע שנכללו בפרסומים לגבי הליך הבוררות האמור, היא הכבוד שרוחש התובע לסודיות הליך הבוררות ולטוהר ההליך שם. ברי, כי לאחר שינתן פסק הבוררות, התובע ישקול את צעדיו בעניין זה, לרבות הגשת תביעה כנגד הנתבעים בגין הפרסומים המכפישים הנוספים וכמובן כל זכויותיו שמורות לו בעניין זה.
18. כאמור, הנתבעים ודאי לא נוהגים כאילו הם מושתקים או מפוחדים. הם אלה שאינם בוחלים באמצעים עת סימנו את התובע כמטרה; והפרסומים הנוספים בעניינו של התובע, בהתנהלותם שלהם הם כבר עונים לשאלה מי מפגין כוחנות ואיומים – התובע או הנתבעים, גוף תקשורתי מהחזקים בארץ, אשר עושה שימוש בכוחו התקשורתי (ברמת בריונות של ממש) כלפי התובע שהעז לעמוד מולו ואף לפנות לבית המשפט בתביעה שבכותרת.
19. לסיום פרק זה נתייחס לטענת הנתבעים בסעי' 3 ו-54 לכתב ההגנה, כי עצם העובדה שהתביעה הוגשה כלפי הנתבעים כולם, היא המוכיחה לכאורה את כוחנותו וחוסר תום ליבו של התובע.
- דא עקא שהנתבעים מתעלמים מהוראות סעי' 11 לחוק איסור לשון הרע, הקובע מי ישא באחריות בגין פרסום דברי לשון הרע. בהתאם, התביעה הוגשה כנגד כל המפרסמים והאחראים לפרסום על-פי דין.

ב. כלל המסמכים המהותיים צורפו לכתב התביעה

20. הנתבעים טוענים בכתב ההגנה כי תמלולי השיחות המלאים ו/או ההקלטות עצמן לא צורפו לכתב התביעה וכי, לדידם, מדובר במסמכים מהותיים והכרחיים (ר' לדוג' סעיפים 19-15 לכתב ההגנה). לטענה זו ישיב התובע כלהלן:
- 20.1. ראשית יודגש, כי התיעוד המבוקש אינו חלק מפרסומי לשון הרע המפורטים בכתבה; אלו צורפו לתובענה במלואם.
- 20.2. שנית, הדברים המצוטטים בכתב התביעה נשמעו באופן בלתי אמצעי על ידי התובע. תיעוד הדברים יסייע לתובע להוכחת הדברים שנאמרו, אולם לציטוטים ולעילות התביעה המבוססות עליהם קיום משלהם, גם ללא התיעוד. כתב התביעה עומד בעינו גם על סמך זכרוננו של התובע ולדברים אלה צריכים הנתבעים להתייחס. באשר לגילוי ראיות ומסמכים, הרי שהשלב הנכון לכך הוא בקדם המשפט ולא בכתב ההגנה.

20.3. שלישית, ובהמשך לאמור, התובע שוקל להגיש בקשה להימנע בשלב הליכי גילוי המסמכים מהעברת ההקלטות לעיון הנתבעים וזאת בהתאם להלכת סוויסה¹, על מנת שהתובע יוכל לעמת את הנתבעים במהלך החקירה הנגדית עם שנאמר שם (והמנוגד, באופן מהותי, לנטען בכתב ההגנה). בקשה מפורטת בעניין זה תוגש במועד המתאים.

20.4. מעבר לכך, בכתב ההגנה צוטטו חלקי שיחות "נבחרים" על-ידי הנתבעים עצמם, אולם גם הנתבעים לא ציפרו את ההקלטה ו/או תמלול של ההקלטה. לפיכך, הנתבעים מנועים מלהעלות טענה זאת משנהגו באופן דומה, בבחינת "קשוט עצמך ואח"כ קשוט אחרים" (בבא בתרא ד"ס ע"ב).

ג. תיקון הפרסום השלישי על ידי הנתבעים מהווה הודאת בעל דין והקטעים שתוקנו אינם פרטי

לוואי אלא עיקר דברי לשון הרע בפרסום

21. בסעי' 8 לכתב ההגנה, הנתבעים מודים כי לאחר שהמשא ומתן כשל, לשיטתם, ביוזמת התובע (דבר המוכח לגופו), וכי לאחר הגשת התביעה, הם תיקנו את הפרסום השלישי, כהגדרתו בכתב התביעה (הפרסום האינטרנטי של הכתבה הראשונה). הנתבעים לא מסתפקים בפירוט הני"ל על המשא ומתן בין הצדדים וטוענים, בסעי' 65 לכתב ההגנה, כי "הנתבעים נכזבו לסיים את המחלוקת בין הצדדים באופן מוסכם. התובע אשר היה עסוק בניסיון למנוע פרסום שלישי, זנח את המו"מ בין הצדדים והגיש תביעה זו בבהילות כדי לנסות ולהרתיע את הנתבעים מהפרסום".

22. מאחר שמשא ומתן לצורכי פשרה בין הצדדים הינו חסוי, התובע, בניגוד לנתבעים, לא יפרט בנוגע אליו, אך יציין, על מנת שבית המשפט כן יקבל את התמונה המלאה – המשא ומתן הופסק לאור סירובם של הנתבעים לתקן את כלל הפרסומים נשוא התובענה.

23. אדרבא, עצם העובדה שהפרסום השלישי תוקן מהווה הודאת בעל דין של הנתבעים על היותם של פרסומים 1-3 מכפישים ועל העובדה, שמה שנטען בהם אינו אמת.

24. ויודגש, עד אשר הפרסום השלישי תוקן, הוא היה זמין ונגיש לכל קורא באתר האינטרנט של הנתבעת 1 וזאת במשך מספר חודשים וזכה, כאמור בכתב התביעה, להיות התוצאה הראשונה שהופיעה במנוע החיפוש "גוגל" כאשר חיפשו את שמו של התובע "צחי אבוי".

25. ויודגש – התיקון שבוצע, המלמד כי הנתבעים מודים כי הקטעים שתוקנו היו שקריים (אחרת מדוע לתקן?), היה לגבי הרכיבים המכפישים ביותר בפרסום השלישי, שנוקם היה קשה, שכן הם התייחסו ללב העשייה העסקית של התובע.

כך שונתה כותרת המשנה והוסרה ממנה, בין השאר, ההתייחסות הבאה לתובע: "**הבן שותף של אלון חסון, מקורב לרב פינטו, מתרועע עם עבריינים. האב מואשם בשוחד. עיריית אשדוד נותנת להם שטחי ציבור ללא מכרז מסודר**"; ברי, כי מדובר בלב ליבו של הפרסום המכפיש, שהיה, כאמור, חלק מכותרת הכתבה.

כך הנתבעים הסירו את שם הפרויקט "מע"ר דרום (מרכז עסקים ראשי)", פרויקט בניהולו של התובע, מפסקה המתייחסת ל"פרשת הקבלנים" שבה הועלו טענות למתן שוחד. כפי שפורט בסעיף 64 לכתב התביעה, פרויקט מע"ר דרום כלל אינו קשור ל"פרשת הקבלנים".

¹ רע"א 4249/98 סוויסה נ' הכשרת הישוב חברה לביטוח, פ"ד נה(1) 515 (1999).

וכך קטע מרכזי בפרסום השלישי פשוט נמחק – אותו חלק המייחס לתובע קבלת קרקע מעיריית אשדוד ללא מכרז, בתוצאה מקשריו בעירייה וכן את תמיהותיה של חברת מועצת העיר הלן גלבר על ביקורת לכאורה, שהושמעה בישיבת המועצה כלפי התובע (כאמור בתביעה, אמירותיה של הגב' גלבר כלל לא נגעו לענייניו של התובע). בשל חשיבות החלק שנמחק מהכתבה, נביא אותו כלשונו:

"לדברי אדם המכיר את צחי אבו שנים רבות, במשך השנים קיבלו עסקיו יחס חם מעיריית אשדוד. לעתים אבו והעירייה ספגו ביקורת על כך בישיבות מועצה או בתקשורת המקומית. כך למשל, בישיבת מועצת העיר שהתקיימה לפני כשנה מתחה חברת מועצת העיר הלן גלבר ביקורת על כך שבפרויקט פינני-בינני שבשכונת נאות ספיר בעיר, מעניקה העירייה קרקע ציבורית לחברה של אבו – בנוסף לזכויות בנייה גדולות יחסית.

'האם היה מכרז? למה דווקא היוזמים האלה קיבלו את הפרויקט הזה? האם יש סמכות לעירייה שנותנת שטחים ציבוריים ליוזמים פרטיים... מה המטרה כאן? תהתה גלבר, שהיתה מחושפות פרשת הקבלנים, לפי פרוטוקול הישיבה. ממלא מקום ראש העיר, גבי כנפו, השיב לה: 'כל התוכניות שהוגשו למועצה הן על פי חוק', ומיד לאחר מכן רוב חברי מועצת העיר הצביעו בעד אישור הפרויקט'."

26. האם הקטעים שנמחקו הינם פרטי לוואי? ודאי שלא. המדובר בדברי לשון הרע קשים וחמורים, המתייחסים ללב עשייתו העסקית של התובע שפעיל במידה רבה בתחום העיר אשדוד.

27. העולה מהאמור הוא, שחלק מדברי השקר הוסרו מאחד מ-13 הפרסומים וכעת רק נותר לקבוע מה מידת הנוק שנגרמה עד עתה כתוצאה מהפרסום, שהיה תלוי ועומד בנוסחו הקודם במשך מספר חודשים (ואליו הצטרפו לאחר מכן הפרסומים המכפיישים הנוספים).

28. למותר לציין, כי התיקון האמור נעשה ללא התנצלות וכי אין בתיקון הפרסום השלישי כדי לשנות מדברי לשון הרע שנאמרו בפרסום הראשון, כתבת המגזין בעיתון עצמו, אשר מטבע הדברים לא תוקנה ונוקיה יותרו בעינם.

29. לא למותר להוסיף, כי תיקון הפרסום כאמור נעשה לאחר הגשת כתב התביעה ועל כן לא ניתן לראות בתיקון כמעשה בתום לב מצד הנתבעים כפי שנטען בכתב ההגנה. אילו לא היה מוגש כתב התביעה כנגד הנתבעים, מן הסתם הפרסום לא היה מתוקן והיה נותר כפי שהוא. התיקון שבוצע הוא צעד אינטרסנטי מצד הנתבעים, המודעים היטב ללשון הרע שפרסמו ולכך שההגנות בחוק איסור לשון הרע לא תוכלנה לסייע להם. על כן פעלו כאמור על מנת להקטין את הפיצוי אותו יחויבו לשלם בסופו של יום.

ד. הפרסומים מהווים לשון הרע ואינם חוסים תחת ההגנות שנקבעו בחוק איסור לשון הרע

1. הפרסומים מהווים לשון הרע

30. הנתבעים טוענים בכתב ההגנה כי התובע לא ציין את המילים המדויקות המהוות את עילת התביעה לפי חוק איסור לשון הרע (ר' לדוג' סעי' 6 ו-26-20 לכתב ההגנה). טענה זאת נכתבה, כנראה, מכוחו של הרגל, שכן, לא מניח ולא מקצתיה.

31. בפרק ג.2.ב-ג.2.ד לכתב התביעה צוינו ופורטו, באופן ברור ומפורש, דברי לשון הרע שנכללו בפרסומים הקשורים לכתבה הראשונה ובפרק ג.2.ז ו-ג.2.ח לכתב התביעה צוינו, באופן ברור ומפורש, דברי לשון הרע שנכללו בפרסומים הקשורים לכתבה השנייה ובפודקאסט.
32. לא זו אף זו: ממקרא כתב ההגנה עולה שאין בו אלא הכחשה כללית וסתמית של הטענה כי הפרסומים נשוא התובענה מהווים פרסומי לשון הרע כהגדרתם בסעיף 1 לחוק איסור לשון הרע.
33. דומה, שגם הנתבעים אינם חולקים על העובדה שהפרסומים עלולים להשפיל את התובע בעיני הבריות, לבזותו בשל התנהגות המיוחסת לו ולפגוע במשלת ידו.
34. זאת ועוד; הנתבעים אף מפליגים וטוענים כי פרשנות הפרסומים הינה פרשנותו הסובייקטיבית של התובע (סעי' 27-32 לכתב ההגנה). לקרוא ולא להאמין. דברי הכזב המכפישים בפרסומים הם ברורים אינם דורשים פרשנות ולא ירדנו לסוף כוונת הנתבעים בעניין זה.
35. העדר הכחשה של ממש לטענה כי מדובר בפרסומי לשון הרע מדבר בעד עצמו וצפויות לו השלכות, כמובן, גם על סדרי הבאת הראיות בהמשך בירור התביעה דנן.
36. על רקע האמור, נשיב בקצרה להגנות שנטענו על ידי הנתבעים בכתב הגנתם.

ד.2. הפרסומים אינם חוסים תחת הגנת "אמת דיברתי"

37. בסעיפים 39-40 לכתב ההגנה, הנתבעים טוענים שתוכן הפרסומים שפורסמו היה אמת וכי "היה עניין ציבורי רב בפרסומו וככל שפורסם פרט שהוא אינו נכון הרי שהוא בבחינת פרט לוואי שאין בו פגיעה של ממש".
38. משאמרנו שהפרסומים הדיבתיים מבוססים, בין השאר, על ייחוס קשרים והקשרים עברייניים לתובע, שלא היו ולא נבראו, ומסמכים מזויפים, ברי שאין תחולה להגנת "אמת פרסום" שבחוק איסור לשון הרע. התמונה שהוצגה לציבור היא לא רק עיוות של המציאות, אלא שהיא נעדרת כל אחיזה בה.
39. הנתבעים ניסו לטעון, כאמור, כי ככל שפורסם פרט שהוא אינו נכון הרי שהוא בבחינת פרט לוואי שאין בו פגיעה בתובע. טענה זו הינה שגויה מהיסוד ולמצער, מהווה היתממות של ממש. כל דברי לשון הרע שנכללו בפרסומים שפורסמו אודות התובע הינם משמעותיים וגרמו בפרסומם לנזק חמור. בעניין זה אין אלא להפנות למפורט בפרק ג' לכתב תשובה זה.
40. הנתבעים ידעו או היו צריכים לדעת כי אין אמת בדיווחיהם, ואף על פי כן, בידעין ובכוונה לפגוע, המשיכו במסכת הפרסומים השקריים, כמפורט בכתב התביעה.

ד.3. הפרסומים אינם חוסים תחת הגנת תום לב

41. טענת ההגנה השנייה אותה טוענים הנתבעים הינה הגנת תום-הלב, לכאורה מכוח אמונתם בפרסומים שפרסמו, חוסר כוונתם לפגוע בתובע ונקיטת אמצעים סבירים לבירור העובדות לפני פרסום הכתבות.
42. ברם, כפי שעולה מכתב התביעה, דרך הפעולה של הנתבעים אינה מתיישבת ואיננה הולמת עיתונות המתיימרת להיות מקצועית, אחראית, אתית, הוגנת ותמת לב.

43. פרסום דברי כזב ביודעין ולכל הפחות ללא בדיקת אמינותם ו/או ללא בבדיקה מספקת שלהם, עולה לכדי זדון של ממש או למצער רשלנות רבתי, ולפיכך, בהכרח מהווה פרסום בחוסר תום-לב מתוך כוונה לפגוע.

44. בהקשר לאמור יצוין ויודגש כי דווקא הנתבעים, כמי שמציגים עצמם כ"עיתונאים אחראיים", היו צריכים לבדוק את טענת התובע אשר הוכיח להם כי המסמך שעליו הסתמכו בכל הנוגע לפרסומים 13-4 הינו מסמך מזויף – לפיו נטען כי התובע הפקיד בעצמו סכום עתק של 4 מיליון יורו בקינשאסה. התובע הוכיח לנתבעים כי שהה בארץ במועדים הרלוונטיים להפקדה ולמרות זאת הנתבעים, חלף ביצוע בדיקה מעמיקה ומחשבה נוספת על אמיתות המסמכים שבידם, בחרו לפרסם את הכזב שפורסם.

45. לא זו אף זו; אין המדובר בחוסר תום לב "רגיל", אלא במקרה דנן היתה כוונה ברורה לפגוע. אמנם לאורך כל כתב ההגנה הנתבעים שבים וחוזרים כי הפרסומים לא פורסמו בכוונה לפגוע, אולם העובדות מלמדות אחרת.

46. הנתבעים איימו על התובע כי אם לא ישתף עימם פעולה, הפרסומים יצאו לפועל. משהתובע לא שיתף פעולה, הפרסומים פורסמו. תחילה פרסומים 3-1 ובהמשך פרסומים 13-4.

47. בחינת הרקע לפרסומים, תדירותם, עיתויים וכלל הנסיבות מלמדים על כוונה ברורה לפגוע בתובע.

ה. סכום התביעה הינו הערכה בחסר של הנזקים שנגרמו ויגרמו לתובע

48. הנתבעים טוענים, בין השאר בסעי' 9, 10 ו-83' לכתב ההגנה, כי התובע לא פירט את נזקיו, הסתפק בטענות בעלמא ואף לא הביא ולו ראשית ראיה לעניין הנזק הנטען. התובע ישיב לטענות אלה.

49. **ראשית**, התובע יטען, כי טען לנזקים ממוניים ולא ממוניים בכתב התביעה ותאר אותם, כמקובל בכתב טענות, באופן תמציתי. טרם הגיע המועד להצגת הראיות; ראיות להוכחת הנזקים הנטענים קיימות ותוצגנה לבית המשפט הנכבד במועד הרלוונטי.

50. ויודגש, התובע ציין, ברחל בתך הקטנה, כי "עם פרסום הכתבה הראשונה, שייחסה לתובע, בין השאר, קשרים פליליים, חששו התממש והפרסום החל לגרום לתובע נזקים ממוניים משמעותיים. נזקים אלה התגברו עם פרסומי הכתבה השנייה. החד התקשורתית לו זכתה הכתבה השנייה עם פרסום הפודקאסט וההפניות אליה מצד הנתבעים 6 ו-7, אך החמירו עניין זה" [סעי' 126 לכתב התביעה].

ובהמשך – "כך, לאחר פרסום הכתבה השנייה, החלה המערכת הבנקאית להערים קשיים על התובע וזאת על לא עוול בכפו ורק בעקבות פרסום הכתבה" [סעי' 127 לכתב התביעה] ונוסיף, כי הדברים אף מתועדים.

הווי אומר, התובע טען, כבר בכתב התביעה, לפגיעה בכושר ההשתכרות שלו, הן בעבר והן בפרוטנציאל ההשתכרות שלו בעתיד.

51. התובע לא הסתפק באמור וציין כי הפרסומים של הנתבעים גרמו ל"פגיעה בשמו הטוב והיושרה אותה רכש בעמל רב" [סעי' 128 לכתב התביעה] וכך "כי הפרסומים שפורסמו הטביעו בו אות קין שלא ימחה בקלות, לאור העובדה שיוחסה לו התנהגות מושחתת אשר פגעה וממשיכה לפגוע בו כאיש עסקים מכובד ולגיטימי" [סעי' 129 לכתב התביעה], או, במילים אחרות, פגיעה ישירה במוניטין העסקי שלו.

52. **שנית**, בפסק הדין בעניין שרנסקי² בית המשפט העליון התייחס למטרת הפיצויים בתביעות לשון הרע ופסק כדלקמן:

"המטרה התרופתית - השבת המצב לקדמותו: מטרת הפיצוי הנזיקי הינה, בראש ובראשונה, להביא את הנפגע למצבו כפי שקדם לביצוע העוולה (דיני נזיקין, 571). פיצוי בגין פרסום לשון הרע אינו חריג לכלל זה (ענין נוף, 493; ענין אמר, 522-523). המרכיב התרופתי בפיצוי נועד לשקף את האיזון הראוי בין הזכויות והערכים המתנגשים בדיני האחריות, וחותר, ככל הניתן, להחזיר את המצב לקדמותו. כך לגבי נזקים ממוניים, וכך לגבי נזקים לא ממוניים, על אף הקושי להעריך במונחים כספיים את שיעורם, ולפסוק פיצוי הולם בגינם (ע"א 2055/99 פלוניס נ' הרב ניסים זאב, פד"י (נה) 5(241), 2001, 261) [שם בסעי' 52].

53. בפסק הדין האמור, בית המשפט העליון אף התייחס להיבטי הפגיעה הנגרמים מפגיעה בשם טוב, ובפרט, להיבט הרכושי, בהאי ליסנא:

"56. שמו הטוב של אדם הוא בגדר אינטרס בעל היבט אישי ורכושי גם יחד (ענין אבנרי, 856). הפיצוי התרופתי בגין הפגיעה בשם הטוב אמור לתת ביטוי לשני היבטים אלו. ההיבט הרכושי הנילווה לפגיעה בשם הטוב מבקש לאמוד את שיעור הפגיעה הכלכלית והחברתית בשמו של אדם בעקבות הפרסום הפוגעני. ההיבט האישי מתמקד בעוגמת הנפש והסבל שנגרמו לנפגע בעקבות הפרסום הפוגעני. בהיעדר יכולת ממשית להעריך באופן מדויק את הפגיעה בשני ההיבטים גם יחד, פותחו כללי עזר בדין המסייעים בהערכת הנזק אף ללא הוכחת מכלול מרכיביו (שנהר, 374).

57. ההיבט הרכושי: הערכת הנזק תלויה בין היתר, ביחס שבין ערכו הרכושי של השם הטוב קודם לעוולה, לבין מה שגותר מערך זה אחריה. הנחת היסוד היא כי לנפגע, כלכל אדם, יש שם טוב, וכי לערך זה יש משמעות רכושית בעלת ערך כספי...

...ניתן אף להביא ראיות כדי לתמוך בטענה לפיה הנפגע נהנה, קודם לפגיעה, משם טוב במיוחד. כך למשל, מעמד ציבורי או מוניטין מיוחדים, עשויים להוביל לקבלת פיצוי כספי מוגדל שכן יש בכך כדי להגדיל את הנזק (ת"א (ת"א) 338/50 חברת אשכול ענבים נ' צאנין, פ"מ ג (ת) 65; ע"א 30/51 צאנין נ' חברת אשכול ענבים, פד"י ח 515 (1954), 517; ענין מנדל-שרף, 174).

הפגיעה בשם הטוב בהיבט הרכושי, נלמדת, אפוא, באמצעות ראיות עקיפות, הקשורות באופיו של הפרסום, בהיקף תפוצתו ובמידת עוצמתה של הפגיעה (ענין קליין, שם; ענין רוזנבלום, 594-5). היא מושפעת גם מזהותו של קהל היעד של הפרסום, ומידת הקשר וההיכרות בינו לבין הנפגע (שנהר, 385; ענין חביבי, 537).

54. אכן, גם בהיבט של לשון הרע גרידא (ובתביעה דנן יש, כזכור, גם עילות נוספות), הפסיקה אינה מתעלמת מקשיי ההוכחה של הפגיעה בשם הטוב בהיבט הרכושי, אך אין לבלבל בין המתודולוגיה להוכחת הנזקים והפיצוי ובין קיום העילה, קיום הנזק והסמכות העניינית הנגזרת מהם. אין זה סוד ששמו הטוב של איש עסקים צופה פני

² ע"א 89/04 ד"ר יולי נודלמן נ' נתן שרנסקי (פורסם בנבו, 4.8.2008).

עתיד ופגיעה בשמו הטוב יכולה לתת את אותותיה המזיקים לאורך שנים, בעסקאות שלא יצאו אל הפועל, בהזדמנויות שלא יגיעו אליו, בתנאים עסקיים שייאלץ להסכין להם, בסירוב של מוסדות פיננסיים ובנקים לקבל את עסקיו. הדברים ברורים מאליהם.

55. חשוב לזכור, כפי שפורט לעיל ואף נטען בכתב התביעה, העסקאות בהן התובע מעורב הינן עסקאות ענק, חלקן בהיקף של מאות מיליוני שקלים. ברי, כי בנתוני פתיחה אלה, פגיעה ולו קלה במוניטין העסקי שלו (ובמקרה דנן עסקין בפגיעה לא קלה) עלולה לגרום לנזק ממוני כבד, במיליוני שקלים רבים (ואף למעלה מכך).

56. כתב התביעה עניינו בפרסומים שליליים המהווים לשון הרע כלפי התובע, חלקם אף "זכו" לכתבות שער באחד מבין שני העיתונים הכלכליים המובילים בארץ. כפי שלא יכולה להיות מחלוקת כי קמפיין פרסומי חיובי למוצר או לחברה מסוימת אשר יוצג בעמוד השער של עיתון "הארץ" או "דה מרקר", מטרתו להגביר את מכירות המוצר או להגדיל את מוניטין החברה במיליונים רבים, ברי שהשפעתו של קמפיין פרסומי שלילי צפוי לגרום את התוצאה ההפוכה – נזק של מיליונים רבים; זוהי ההשפעה שהייתה לפרסומים מושא התביעה – בוודאי להשפעתם המצטברת.

57. בהקשר לאמור נוסף ונציין, כי פגיעה במוניטין הוכרה בפסיקה כנזק ממוני הדרוש הוכחה³. הגם שאין מחלוקת כי קיים קושי מובנה בכימות הנזק שנגרם כתוצאה מפגיעה במוניטין וכי הנטל להוכחתו מושת על כתפי התובע, ברי שהתובע יגיש, במועדים הרלוונטיים, את מלוא ראיותיו לצורך כימות נזק זה, לרבות חוות דעת מומחה באשר לפגיעה הנטענת.

58. **שלישית**, הגם שפסיקת פיצוי על דרך האומדנא בכל הנוגע לנזק ממוני אינה שכיחה, היא בהחלט אפשרית. **בפסק הדין בעניין טומשובר**⁴ כב' השו' הנדל פסק, מבלי לקבוע מסמרות, כי פיצוי בדרך של אומדן עשויה להתאים לרכיבי נזק שמטבעם לא ניתן להוכיחם בבירור – דוגמת כושר השתכרות עתידי ואילו כב' השו' נ' סולברג, בדעת מיעוט, פסק באותו העניין כי לדידו, ישנם מקרים בהם פסיקה על דרך האומדנא היא דווקא הדרך המקובלת, כדלקמן:

"ציינתי כי פסיקת פיצויים על דרך של חישוב אריתמטי המבוסס על נתונים מדויקים היא בוודאי רצויה, אולם גם פסיקת פיצויים על דרך של אומדן הריהי מקובלת בתחומים משפטיים שונים (כדברי השופט י" טירקל בע"א 3400/03 רובינשטיין נ' עין טל 1983 בע"מ(23.3.2005)). זאת לזכור ולהזכיר, את הקשיים בכימות הנזקים, אשר מאפיינים את דיני הקניין הרוחני, לאור טיבן וטבען של הזכויות הנדונות".

59. **בפסק הדין בעניין עו"ד סביר**⁵ אשר התייחס לפסק הדין בעניין טומשובר, דנה כב' השו' אביגיל כהן בתביעת לשון הרע אשר הוגשה על-ידי עורך דין כנגד המפרסם. בתביעה זו תבע הנפגע פיצוי הגבוה יותר מהפיצוי הסטטורי הקבוע בחוק איסור לשון הרע, כשבסופו של יום כב' השו' כהן הותירה את סכום הפיצוי שנפסק על-ידי בית המשפט קמא אך ציינה, כי **"ניתן היה גם לפסוק פיצוי גבוה יותר מסכום הפיצוי הסטטוטורי כיון שסביר תבע בגין נזק ממשי שנגרם לו ובין היתר גם הפסד הכנסות, פגיעה במוניטין וכו'".** ובהמשך – **"לא בלי היסוס הגעתי למסקנה ולפיה יש להותיר את סכום הפיצוי אשר נפסק מבית משפט קמא על כנו ולא לפסוק**

³ ר', לדוג', ע"א 5465/97 קני בתים בע"מ נ' הוועדה המקומית לתכנון ולבנייה – נתניה נג(3) 433 (1999); ע"א 444/94 אורות ייצוג אמנים והפקות נ' גלי עטרי, נא(5) 241 (1997).

⁴ ע"א 1203/13 שמואל טומשובר נ' ארט אופיק בע"מ (פורסם בנבו, 06.05.2015).

⁵ ע"א 44711-11-14 עמי סביר עו"ד נ' שאול בר נוי (פורסם בנבו, 22.06.2015).

פיצוי בסכום גבוה יותר. מהותו של הפרסום המעוול בשים לב למקצועו של סביר בוודאי גרם לו הפסד השתכרות פוטנציאלי ופגיעה מסוימת במוניטין אשר מטבע הדברים קשה להוכיחה. יחד עם זאת, החלטתי להותיר את הסכום אשר נפסק על כנו. לא מצאתי תשתית ראייתית ראשונית שתוכל לספק לי נתונים בדבר השתכרותו בפועל של סביר אשר הייתי יכולה ל"גזור" ממנה נתונים בנוגע להפסד השתכרות פוטנציאלי. כך גם בנוגע לנושא המוניטין...".

הווי אומר, לו הייתה מוצגת תשתית ראייתית כאמור, אזי היה ניתן לפסוק פיצוי גבוה יותר. בתובענה דנן, בכוונת התובע להציג את התשתית הראייתית הנדרשת, כדבר בעתו.

60. הנה כי כן, הנזקים הממוניים נטענו, במידת הצורך הנדרשת בשלב זה, לכתב תביעה. התשתית העובדתית המבססת אותם תובא בפני בית המשפט הנכבד במועד הרלוונטי.

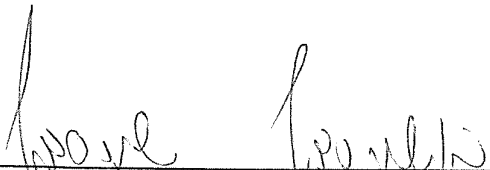
61. ולסיום, כאמור אחת ממטרותיו העיקריות של הפיצוי בתביעות לשון הרע הינה הבאת הנפגע למצבו שקדם לביצוע הפרסום. התובע סבור כי גם פסיקת מלוא סכום התביעה לא תביא אותו למקום בו היה לפני הפרסומים, אך הסכום הוערך, על דרך האומדנא, בחסר, ועם כל הקושי הקיים בהערכת סכום זה.

62. לפיכך, יש לדחות את טענות הנתבעים שהובאו בהקשר הנזקים הנטענים. התובע יעמוד בנטל המוטל עליו לכימות נזקו ולמצער, יביא בפני בית המשפט הנכבד את מלוא התשתית העובדתית, שתאפשר לו לפסוק את הפיצוי על דרך האומדנא, וזאת, כמובן, בנוסף לנזק הבלתי ממוני שנגרם לו.

III. סוף דבר

63. למען הסדר הטוב נחזור ונציין, כי כל טענה שהתובע לא השיב לה בכתב תשובה זה, תחשב כמוכחשת ואין באי מתן התשובה ו/או ההכחשה משום הודאה בה.

64. בהתאם למפורט בכתב התביעה ולאמור בכתב תשובה זה, בית המשפט הנכבד יתבקש לקבל את התביעה במלואה.


אלעד איזנברג, עו"ד שני סדוף-פהל, עו"ד
אורלנסקי, איזנברג, מוזסון ושות', עורכי-דין
ב"כ התובע